

Sygn. akt III RC 322/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący: SSR Marta Rogozik

Protokolant: Damian Kotarski

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa małoletniego K. W. reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową A. B. (1)

przeciwko C. K.

o alimenty

oddala powództwo.

Sygn. akt III RC 322/13

UZASADNIENIE

Małoletni powód K. W. reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową w osobie matki – A. B. (1), zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata, pozwem z dnia 8 maja 2013r. wniósł o zasądzenie od pozwanej C. K. alimentów w kwocie po 300 zł miesięcznie, płatne z góry do rąk A. B. (1), do dnia 15-tego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z rat.

Wniósł również o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w wysokości 600 zł oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Na uzasadnienie pozwu pełnomocnik małoletniego podał, że ojciec małoletniego – J. W. (1), a syn pozwanej, od narodzin małoletniego powoda nie łożył na jego utrzymanie. Mimo ciężącego na nim zobowiązania do uiszczania na rzecz syna alimentów w kwocie 500 zł miesięcznie, ustalonych ostatecznie wyrokiem tut. Sądu w dniu 11 stycznia 2007r. w sprawie III RC 460/06, wymieniony alimentów nie uiszczał. Prowadzone przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne jest bezskuteczne.

Pełnomocnik powoda również podniósł, że całe koszty utrzymania małoletniego, które wynoszą około 1210 zł miesięcznie spoczywają na jego matce, której źródłem utrzymania jest działalność gospodarza, przynosząca dochód w wysokości 1500 zł miesięcznie.

W odpowiedzi na pozew, złożonej 14 czerwca 2013r., pozwana C. K. wniosła o oddalenie powództwa i obciążenia kosztami postępowania powoda.

W uzasadnieniu podała, że nie kwestionuje potrzeb małoletniego powoda, nie mniej sama utrzymuje się z emerytury w wysokości 1008zł miesięcznie, która jest niewystarczająca by zaspokoić nawet jej bieżące potrzeby.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. W. urodzony (...) jest dzieckiem z nieformalnego związku (...) (fakt bezsporny).

J. W. (1) nie łożył na utrzymanie syna od jego narodzin. Po rozstaniu rodziców małoletniego powoda, A. B. (1) działając w imieniu małoletniego syna kilkakrotnie inicjowała postępowania sądowe przeciwko J. W. (1) w przedmiocie zasądzenia, a następnie podwyższenia alimentów na rzecz syna. Po raz ostatni alimenty te zostały ustalone wyrokiem tut. Sadu z dnia 11 stycznia 2007r. w sprawie III RC 460/06 na kwotę po 500 zł miesięcznie.

J. W. (1) uchylał się od uiszczania przedmiotowych należności, a prowadzone przeciwko wymienionemu postępowanie egzekucyjne jest bezskuteczne. Na dzień 5 marca 2013r. alimenty zaległe na rzecz K. W. wynosiły 35 939,30 zł. Prowadzący przeciwko J. W. (2) postępowanie egzekucyjne Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Lublinie w dniu 5 marca 2013r. złożył doniesienie o przestępstwie uchylania się od obowiązku alimentacyjnego.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 4 listopada 2004r. w sprawie III RC 554/04, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 22.12.2004r. zasądzono od dziadka ojczystego małoletniego powoda – J. K. (1) na rzecz małoletniego powoda K. W. alimenty w kwocie po 50 zł miesięcznie. Przedmiotowe świadczenie alimentacyjne było egzekwowane w trybie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Lublinie. Z uwagi na śmierć J. K. (1), postanowieniem z dnia 12 marca 2013r. zostało umorzono

(**dowód:** przesłuchanie przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda – A. B. (1) – zapis na płycie CD – k. 75, doniesienie o przestępstwie uchylania się od obowiązku alimentacyjnego z dnia 5.03.2013r. k. 9, wyrok Sadu Okręgowego w Legnicy z dnia 22.12.2004r. k. 15, Wyrok Sadu Rejonowego w Lublinie z dnia 4.11.2004r. k. 15 verte, informacja Komornika S. przy Sądzie Rejonowym w Lublinie k. 16, wyrok Sadu Rejonowego w Lublinie z D. 19.10.2000r. k. 45).

K. W. ma ukończone 13 lat. Uczęszcza do VI klasy Szkoły Podstawowej. Jego miesięczne usprawiedliwione potrzeby kształtują się na poziomie około 800 zł. Należą do nich koszty: związane z wypełnianiem obowiązku szkolnego, w tym opłatami za podręczniki, przybory szkolne, komitet rodzicielski, ubezpieczenie, zajęcia dodatkowe, obiady w szkole oraz wycieczki szkolne – około 250 zł miesięcznie, koszty wyżywienia – 250 zł miesięcznie, odzieży i obuwia – 150 zł miesięcznie, higieny osobistej i środków czystości.

Małoletni wraz z matką i jej mężem – A. B. (2) oraz przyrodnią siostrą zamieszkuje w mieszkaniu, należącym do majątku odrębnego męża matki powoda. Miesięczny koszt utrzymania tego mieszkania wynosi około 700 zł (czynsz – 557 zł, energia elektryczna – 130 zł, z czego ¼ kosztów, a więc kwota 170 zł miesięcznie przypada na małoletniego. Przedmiotowe mieszkanie jest obciążone kredytem hipotecznym, zaciągniętym przez A. B. (2), którego miesięczna rata wynosi 746,43 zł miesięcznie. Rodzina B. nie ma zaległości w opłatach mieszkaniowych. K. W. ma zalecone leczenie ortodontyczne. Bieżące potrzeby małoletniego są zaspokojone. Matka małoletniego jedynie nie kupuje chłopcu markowej odzieży i obuwia

(**dowód:** przesłuchanie przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda – A. B. (1) – zapis na płycie CD – k. 75, informacja o opłatach za zajęcia sportowe małoletniego K. W. k. 10, dowód wpłaty za obiady k. 11, informacja w przedmiocie wymiaru C. za mieszkanie A. B. (2) z dnia 27.02.2013r. k. 12, blankiety wymiaru opłat za energię elektryczną k. 13, harmonogram spłat kredytu hipotecznego k. 14).

A. B. (1) od lipca 2012r. prowadzi działalność gospodarczą – usługi porządkowe i z tego tytułu do lipca 2013r. uzyskiwała miesięczny dochód w wysokości około 3000 zł brutto miesięcznie. Od tego czasu, z uwagi na utratę kontrahenta wymieniona deklaruje, że nie osiąga dochodów. Aktualnie toczy się postępowanie w przedmiocie nabycia spadku po jej zmarłej mamie. W skład masy spadkowej wchodzi nieruchomości lokalowa, a uprawnionymi do spadku są łącznie cztery osoby. A. i A. B. (2) posiadają samochód osobowy m-ki R. (...) z 2000-2001r., nie posiadają oszczędności.

A. B. (2) prowadzi działalność gospodarczą – sprzedaż części do aut. Uzyskuje dochody na poziomie 3200 zł brutto miesięcznie (około 2000 zł netto miesięcznie). Od lipca 2013r. w utrzymaniu rodziny B., pomaga teściowa A. B. (1), która przekazuje wymienionym 1000 zł miesięcznie. Pieniądze te ja dotąd nie są wymienionej zwracane.

Na bieżące utrzymanie małoletniej córki Państwa B. konieczna jest kwota około 800 zł miesięcznie, na utrzymanie A. B. (1) kwota około 500 zł miesięcznie, zaś A. B. (2) kwota około 300 zł miesięcznie.

A. B. (1) ma problemy zdrowotne z kolanami i biodrami, korzysta z usług fizjoterapeuty

(**dowód:** przesłuchanie przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda – A. B. (1) – zapis na płycie CD – k. 75, oświadczenie Spółdzielni Mieszkaniowej (...) k. 39).

C. K. ma 69 lat. Wymieniona od 24 lipca 1996r. do 31 grudnia 2010r. miała prawo do emerytury rolniczej. Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w L. z dnia 7 grudnia 2010r. emerytura rolnicza została pozwanej wstrzymana od dnia 1 stycznia 2011r., ponieważ został jej przyznana renta po zmarłym mężu. Z tytułu renty jest je wypłacane świadczenie w wysokości 1047,03 zł miesięcznie

(**dowód:** przesłuchanie pozwanej C. K. – zapis na płycie CD k. 41, informacja z KRUS w L. k. 57, informacja z ZUS w L. k. 61, dowód wypłaty renty k. 34).

Pozwana zajmuje dom położony we wsi B., którego wraz ze spadkobiercami zmarłego męża jest współwłaścicielką. Zamieszkuje z nią syn – J. K. (2), który z uwagi na chorobę kręgosłupa (jest po operacji kręgosłupa) nie pracuje i jest na jej utrzymaniu. Wymieniona samodzielnie ponosi koszt utrzymania domu, który wynosi ok.700 zł miesięcznie. Na samo ogrzewanie przeznaczają około 3000 zł rocznie. Jest osoba schorowaną. Z racji ograniczonych środków finansowych, nie wykupuje wszystkich zaordynowanych jej lekarstw. W marcu 2013r. na leki wydała 30,38 zł, w czerwcu 2013r. – 133 zł.

Pozwana korzysta ze wsparcia finansowego ze strony wnuka W., który dokonuje na jej rzecz zakupów artykułów spożywczych

(**dowód:** przesłuchanie pozwanej C. K. – zapis na płycie CD k. 41, dokumentacja lekarska pozwanej k. 27, 31, 32, faktury VAT za leki: k. 28, 29, 36, 37).

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na zgromadzonych w sprawie dokumentach, którym dał wiarę w całości.

Podstawą ustaleń faktycznych stały się również dowody w postaci przesłuchania pozwanej, które Sąd uznał za wiarygodne w całości oraz A. B. (1), które Sąd uznał za wiarygodne w przeważającej części, za wyjątkiem podawanych przez nią okoliczności, dotyczących osiąganych przez nią i A. B. (2) dochodów. W tym zakresie, Sąd uznał, że przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda ukrywa faktycznie osiągane przez nią i męża dochody. Jeśli bowiem przyjąć, że na bieżące utrzymanie, jak sama wskazała w trakcie przesłuchania, całej rodziny przeznaczają 2400 zł (małoletnie dzieci po 800 zł miesięcznie, A. B. (2) – 300 zł, A. B. (1) – 500 zł), a dodatkowo ponosi koszty utrzymania mieszkania w kwocie po nie mniej niż 700 zł miesięcznie oraz koszty kredytu hipotecznego w wysokości 746 zł miesięcznie, a jedynym źródłem utrzymania rodziny są dochody jej męża w wysokości 2000 zł netto miesięcznie i pomoc finansowa teściowej – 1000 zł miesięcznie, to wydatki przekraczają dochody o ponad 800 zł miesięcznie. Z tych przyczyn Sąd w tym zakresie odmówił wiary dowodowi z przesłuchania przedstawicieli ustawowej małoletniego powoda.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Materialnoprawną podstawą żądania był art. 128 k.r.o i 132 k.r.o., zgodnie z którym obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii

prostej oraz rodzeństwo, przy czym obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami.

Przepis art.132 k.r.o. określa więc trzy sytuacje, w których w miejsce zobowiązanych w bliższej kolejności, wchodzi zobowiązani w dalszej kolejności, a mianowicie:

- 1) gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo
- 2) gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi albo
- 3) gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami.

W rozważanej sprawie małoletni powód roszczenie o zasądzenie alimentów od pozwanej babki ojczyściej, wywodził z art. 132 k.r.o., wskazując, iż jego ojciec, od chwili jego narodzin nie łoży pieniędzy na jego utrzymanie, a egzekucja komornicza nie przynosi rezultatów. Na dzień 5 marca 2013r. alimenty zaległe na rzecz K. W. wynosiły 35 939,30 zł.

Pamiętać jednakże należy, że jeśli jedno z rodziców jest całkowicie niezdolne do wykonywania ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego - obowiązek ponoszenia w całości ciężarów związanych z utrzymaniem i wychowaniem wspólnych dzieci - spoczywa w zasadzie na pozostałym rodzicu, dopiero gdyby zostało ustalone, że drugi z rodziców - mimo odpowiedniej staranności i wykorzystania wszystkich możliwości zarobkowych - nie jest w stanie w całości lub części sprostać swoim obowiązkom względem dziecka i z tego powodu dziecko mogłoby znaleźć się w niedostatku - w grę wchodziłby subsydiarny obowiązek dalszych krewnych, a w szczególności dziadków (wyrok Sąd Najwyższego z dnia 24 maja 1966r., (...) 89/66 , nie publ.). **Tak więc ciężący na rodzicach obowiązek utrzymania dzieci nie pozbawia dzieci prawa domagania się alimentów od dalszych wstępnych w przypadku, gdy rodzice nie są w stanie udzielać dzieciom wystarczających środków utrzymania i z tego powodu dzieci mogłby znaleźć się w niedostatku.**

Należy jednak pamiętać o tym, iż przy ustalaniu bytu obowiązku alimentacyjnego dalszych krewnych i obowiązku, który winni realizować rodzice dziecka, istnieją pewne odmienności. Odpowiedzialność zobowiązanego w dalszej kolejności w granicach własnego zobowiązania ma bowiem ten dodatkowy skutek, że przesłanki i zakres świadczeń podlegać będą ocenie z uwzględnieniem osoby tego zobowiązanego. **Dochodząc alimentów od rodziców dziecko nie musi wykazywać, że znalazło się w niedostatku. Natomiast, jeżeli ten sam uprawniony skieruje roszczenie wobec dziadków, to wykazanie niedostatku okaże się nieodzowne dla skuteczności roszczenia. W wyroku z dnia 8 października 1976 roku, III CRN 205/76, Sąd Najwyższy wskazał „obowiązek alimentacyjny babki nie polega na przerzuceniu na nią niespełnionego obowiązku alimentacyjnego ojca dzieci, może ona bowiem być zobowiązana jedynie do takich świadczeń na jakie pozwalają jej możliwości majątkowe, przy uwzględnieniu również usprawiedliwionych potrzeb (art. 135 § 1 k.r.o.)”.**

Zadaniem Sądu, w niniejszej sprawie, konieczna była przede wszystkim ocena, czy małoletni powód znajduje się w niedostatku.

Sąd badał również, czy obowiązek alimentacyjny pozwanej babki ze strony ojca w ogóle powstał i czy na jego realizację pozwalają majątkowe możliwości C. K., przy uwzględnieniu jej własnych usprawiedliwionych potrzeb.

Jak ustalono w toku niniejszego procesu, poza sporem jest, że ojciec – J. W. (1), pomimo zasądzonej kwoty, nie płaci ustalonych wyrokiem sądowym na rzecz syna alimentów. Obecnie istnieje zadłużenie z tytułu świadczeń

alimentacyjnych. Jak wynika z informacji komornika zadłużenie ojca powoda, jak już zostało wskazane na dzień 5 marca 2013r. wynosi 35 939,30 zł. Prowadzona zatem przeciwko niemu egzekucja jest bezskuteczna.

Z uwagi na powyższe, koniecznym było więc następnie ustalenie, czy matka powoda, A. B. (1), mimo odpowiedniej staranności i wykorzystania wszystkich możliwości zarobkowych - nie jest w stanie w całości lub części sprostać swoim obowiązkom względem syna.

W ocenie Sądu, mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, sytuacja A. B. (1) nie uzasadnia przerzucenia ciężącego na niej obowiązku alimentacyjnego na pozwaną. Nie można bowiem uznać, że K. W. pozostaje w niedostatku.

Jak wynika z dowodu z przesłuchania A. B. (1) wymieniona prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług sprzątających. Do lipca 2013r. uzyskiwała z tego tytułu dochody na poziomie 3200 zł brutto miesięcznie. Z racji jednak wypowiedzenia jej umowy przez głównego kontrahenta od tego czasu jednak twierdzi nie uzyskuje żadnych dochodów i wraz z rodziną pozostaje na utrzymaniu męża, którego dochody z działalności gospodarczej wynoszą około 2000 zł netto miesięcznie. Jak wskazała wymieniona, rodzina B. korzysta również ze wsparcia finansowego matki A. B. (2), która co miesiąc wspomaga ich kwotą 1000 zł. Jak już zostało wskazane twierdzenia A. B. (1) w tym zakresie, Sąd uznał za niewiarygodne. Zdaniem Sądu, właśnie z racji wydatków przekraczających dochody rodziny o kwotę ponad 800 zł miesięcznie, nieprawdopodobnym jest, aby dochody rodziny kształtowały się na podawanym przez matkę powoda zakresie.

Niezależnie od powyższego, pamiętać należy, że zakres obowiązku alimentacyjnego uprawnionego, nie zależy od faktycznie osiągniętych przez zobowiązanych do alimentacji dochodów, a ich możliwości zarobkowych, czyli dochodów, jaki winni osiągać wykorzystując w pełni swoje wykształcenie, doświadczenie zawodowe, siły i możliwości rynku pracy w miejscu ich zamieszkania. Jak zostało ustalone, A. B. (1) jest osobą młodą, ma 32 lata. Nie ma przeciwwskazań do wykonywania pracy zarobkowej. W ocenie Sądu, skoro przez okres pół roku, jak podaje nie osiąga z tytułu prowadzonej działalności żadnych dochodów, winna podjąć zatrudnienie i w ten sposób uzyskiwać wynagrodzenia co najmniej na poziomie najniższej średniej krajowej. Wymieniona przy tym nie wykazała, że podejmuje jakiegokolwiek działania mające na celu znalezienie przez nią pracy, czy też zmiany profilu prowadzonej działalności.

Co więcej A. B. (1) wskazała, że usprawiedliwione potrzeby syna kształtują się na poziomie około 800 zł miesięcznie. Koszty te nie były przez pozwaną kwestionowane. Matka powoda podała dalej, że właśnie taką kwotę co miesiąc na utrzymanie syna wydatkuje. Sąd dokonując oceny w tym zakresie, również uznał, że przedmiotowa kwota jest wystarczającą na zaspokojenie wskazanych potrzeb.

Co się zaś tyczy niezaspokojonych potrzeb K. W., to należą do nich - zdaniem jego matki – zakup markowej odzieży i obuwia dla syna. W ocenie Sądu, patrząc przez pryzmat przesłanki niedostatku, warunkującej powstanie obowiązku alimentacyjnego dalszych krewnych, potrzeb tych nie można uznać za usprawiedliwione. Potrzebami usprawiedliwionymi, są normalne, bieżące potrzeby uprawnionego w postaci: pożywienia, ubrania, mieszkania, opału i niezbędnych przedmiotów umożliwiających przebywanie w rodzinie i środowisku, a takowe w ocenie Sądu są zaspokojone przez matkę powoda, co zresztą sama przyznała.

Już tylko przedmiotowe okoliczności, a więc brak przesłanki niedostatku po stronie małoletniego powoda, przemawiają za bezzasadnością dochodzonego roszczenia..

Nadto ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że sytuacja majątkowa C. K. jest trudna. Jej jedynym środkiem utrzymania jest renta po zmarłym mężu w wysokości 1047 zł netto miesięcznie. Z tych pieniędzy wymieniona ponosi koszty utrzymania domu w wysokości około 700 zł miesięcznie, dokonuje zakupu tylko niezbędnych lekarstw. Ustalając możliwości zarobkowe pozwanej, Sąd jako nieuzasadnione uznał czynione przez nią wydatki na rzecz utrzymania syna – ojca małoletniego powoda, nie mniej, powyższe i tak nie ma wpływu na okoliczność, że obciążenie C. K. obowiązkiem alimentacyjnym na rzecz wnuka w konsekwencji doprowadziło by do jej

niedostatku. Wymieniona korzysta bowiem ze wsparcia finansowego wnuka W., który dokonuje na jej rzecz zakupów środków spożywczych.

W świetle powyższego, mając na uwadze sytuację małoletniego powoda, który pozostaje na utrzymaniu swojej matki – A. B. (1), mając zapewnione wszelkie potrzeby, trudno jest przyjąć, iż cierpi on niedostatek oraz, że potrzeba posiadania markowej odzieży i obuwia, uzasadnia konieczność łożenia na jego rzecz przez zobowiązaną w dalszej kolejności babkę ojczytą. Uznanie przeciwne, byłoby w ocenie Sądu nie tylko sprzeczne z podstawowymi zasadami alimentacji wyrażonymi w Kodeksie Rodzinnym i Opiekuńczym, ale także z powszechnie akceptowanymi zasadami współżycia społecznego.

Zgodnie bowiem z art. 135§1 k.r.o zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Współzależność między tymi dwoma czynnikami wyraża się zatem w tym, że usprawiedliwione potrzeby uprawnionego powinny być zaspokojone w takim zakresie, w jakim pozwalają na to możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego [vide : K. P. (red.) Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz. W. 2003].

Ze zgromadzonego materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie wynika, iż sytuacja materialna i finansowa pozwanej C. K. jest trudna i oscyluje w granicach podstawowej egzystencji. W ocenie Sądu, powyższe okoliczności nie pozwalają pozwanej na systematyczne łożenie na utrzymanie wnuka – K. W..

Z uwagi na powyższe, Sąd powództwo oddalił.